AOSZ
Autisták
Országos
Szövetsége

Cím 1053 Budapest, Fejér György utca 10. I. emelet 3. a.
Telefon +36 20 401 5126
E-mail info@esoember.hu
Honlap www.aosz.hu
Adószám 19025915-1-41

Budapest, 2026. 10.15.

Címzett: Pénzügyminisztérium

Cím: kozigazgatasiegyeztetes@pm.gov.hu

Tárgy: Az Autisták Országos Szövetségének véleménye az alacsony összegű nyugellátások és egyes más ellátások emelésével összefüggő jogszabálytervezetek társadalmi egyeztetéséhez

Tisztelt Pénzügyminisztérium!

Az Autisták Országos Szövetsége (AOSZ) üdvözli a legalacsonyabb összegű ellátások emelésére irányuló kezdeményezést, különösen a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai alapösszegének tervezett növelését. Támogatjuk a tervezetben megfogalmazott célkitűzést, a szolidaritási elv fokozott érvényesítését. Álláspontunk szerint ugyanakkor e célkitűzés következetes megvalósításához a jelenlegi ellátásokból kimaradó, illetve elégtelen összegű ellátásban részesülő fogyatékos emberek jövedelembiztonságának kérdésével is foglalkozni kell.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai mellett keresőtevékenység is folytatható, azonban a munkába állás és a tartós foglalkoztatás lehetőségei jelentősen eltérnek az érintettek körében. A fogyatékos emberek, különösen a magas támogatási szükségletű autista személyek jelentős akadályokkal szembesülhetnek a munkaerőpiacon. Kérjük ezért, hogy a pénzbeli ellátások összegének meghatározásakor a jogalkotó vegye figyelembe a tényleges és tartós jövedelemszerzési lehetőségeket, valamint a fogyatékossággal összefüggő többletköltségeket is.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira való jogosultság főszabály szerint meghatározott előzetes biztosítási időhöz kötött. Bár a jogszabály kivételeket is meghatároz, vannak olyan fogyatékos emberek, akik fogyatékosságuk, illetve a megfelelő foglalkoztatási lehetőségek hiánya miatt nem tudják megszerezni a szükséges biztosítási időt, és a kivételes jogosultsági szabályok alapján sem részesülhetnek ezekben az ellátásokban.

A probléma ugyanakkor túlmutat a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak jogosultsági feltételein. A különböző pénzbeli ellátások eltérő jogosultsági szabályai következtében vannak olyan fogyatékos emberek, akik tartósan akadályozottak a munkavállalásban, ugyanakkor nem jogosultak olyan ellátásra, amely megfelelő jövedelembiztonságot nyújtana számukra.

Különösen súlyosnak tartjuk azoknak a nagykorú, magas támogatási szükségletű autista embereknek a helyzetét, akiknek nincs munkajövedelmük, és a számukra hozzáférhető pénzbeli ellátások együttes összege sem éri el a havi 100 000 forintot. A saját jogon járó magasabb összegű családi pótlék havi összege mindössze 20 300 Ft, amely 2009 óta változatlan. A fogyatékossági támogatás 2026. évi havi összege a jogosultsági kategóriától függően 38 251 vagy 47 081 Ft. E két ellátás ugyanazon személy részére nem folyósítható egyidejűleg.

Ezek az összegek önmagukban nem biztosítják a megélhetés feltételeit. Különösen aggályosnak tartjuk, hogy a pénzbeli ellátások rendszere nem minden esetben nyújt megfelelő jövedelembiztonságot azoknak, akik fogyatékosságuk miatt tartósan vagy egész életükben nem képesek munkajövedelem szerzésére. Álláspontunk szerint a szolidaritási elv érvényesítése nem korlátozódhat a már meglévő ellátások összegének emelésére, hanem az ellátásokból kimaradó, illetve elégtelen összegű ellátásban részesülő személyek helyzetének rendezését is szükségessé teszi.

Kérjük ezért a fogyatékossághoz kapcsolódó pénzbeli ellátások jogosultsági feltételeinek, összegének és egymáshoz való viszonyának átfogó felülvizsgálatát, valamint olyan megoldások kidolgozását, amelyek a tartósan munkajövedelem nélkül élő fogyatékos emberek számára is megfelelő jövedelembiztonságot teremtenek.

A pénzbeli ellátások megfelelő összege mellett alapvető jelentőségű azok tényleges hozzáférhetősége is. A fogyatékos embereknek, köztük az autista személyeknek a különböző ellátások, támogatások és kedvezmények igénybevétele során gyakran eltérő eljárásokban, ismételten kell igazolniuk fogyatékosságukat, illetve támogatási szükségleteiket. Az egymástól elkülönülő jogosultságvizsgálatok, a különböző szakvélemények beszerzése és az összetett ügyintézési folyamatok jelentős adminisztratív és anyagi terhet róhatnak az érintettekre és családjaikra.

Hosszabb távon ezért egy olyan, összehangolt, egyablakos jogosultságmegállapítási rendszer kialakítását javasoljuk, amelyben a fogyatékosság ténye, jellege és az érintett személy támogatási szükségletei egységes szempontrendszer alapján kerülnek megállapításra, és az így keletkező, megfelelően részletes és hiteles dokumentáció a különböző ellátások, támogatások és kedvezmények igénylése során egyaránt felhasználható. A megváltozott munkaképességű személyek komplex minősítésének rendszere e tekintetben fontos kiindulópontot jelenthet, ugyanakkor a kialakítandó rendszernek azokra a fogyatékos emberekre is ki kell terjednie, akik nem tartoznak a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak jogosulti körébe. Célunk, hogy az érintetteknek ne kelljen ugyanazon állapotot és támogatási szükségletet ismételten, különböző eljárásokban igazolniuk.

A jelenlegi jogosultságmegállapítási gyakorlat problémáira példa az autista személyek fogyatékossági támogatásának elbírálása során az önálló életvitelre való képesség vizsgálata. Az AOSZ-hoz érkező jelzések alapján előfordul, hogy a hatósági eljárásban olyan speciális vizsgálatok eredményének beszerzését várják el, amelyek elérhetősége területileg korlátozott, és amelyek elvégzése jelentős költséggel járhat. Álláspontunk szerint a fogyatékossági támogatáshoz való hozzáférés nem függhet olyan vizsgálati követelményektől, amelyek teljesítése az érintettek számára aránytalan akadályt jelent. Kérjük ezért az autista személyek önálló életvitelének megítélésére vonatkozó vizsgálati és hatósági gyakorlat felülvizsgálatát, különös tekintettel a vizsgálatok szakmai indokoltságára, hozzáférhetőségére és költségeire.

Az Autisták Országos Szövetsége támogatja a tervezett emeléseket, és fontos előrelépésnek tartja a szolidaritási elv fokozott érvényesítésének szándékát. Meggyőződésünk ugyanakkor, hogy e célkitűzés csak akkor valósulhat meg következetesen, ha a szabályozás a már ellátásban részesülők helyzetének javítása mellett az ellátórendszerből kimaradó, illetve elégtelen jövedelembiztonsággal rendelkező fogyatékos emberek helyzetére is megfelelő választ ad.

Kérjük a Tisztelt Minisztériumot, hogy észrevételeinket a jelenlegi jogalkotási folyamatban vegye figyelembe, és az érintett ágazati minisztériumok bevonásával kezdeményezze a felvetett rendszerszintű problémák rendezését. Az Autisták Országos Szövetsége kész szakmai tapasztalataival és javaslataival közreműködni az ehhez szükséges egyeztetésekben.

Tisztelettel:

Kérjük javaslataink figyelembevételét a törvénytervezet véglegesítése során.

Tisztelettel:

Autisták Országos Szövetsége
1053 Budapest, Fejér György u. 10. I/3.
AOSZ

Kapitány Imola
elnök